

[דף מ עמוד א] דרש מרימר: הלכתא: הצולה בשר בתנור באמצעות שפוד [והוד השפוד מופנה כלפי מטה] בין כבדא בין כחלא אם הניח כבד או כחל - תותי בשרא שרי, תחת הבשר מותר. במקרה של הכבד מתחת לבשר מותר לפי שאין דם הכבד יורד על הבשר. ובכחל גם כן אין החלב שבכחל יורד על הבשר, שהרי הכבד והכחל הם מתחת לבשר. ואף על פי ששומן הבשר נכנס בכחל הקילו בכך לפי שאין טעם השומן ניכר בכחל. ועוד שלבסוף הוא נפלט ממנו משום שכבולעו כך פולטו. ולפיכך אין ללמוד מזה שיהא מותר לחתוך כחל שצלאו בלא קריעה בסכין שיש עליו טיחת בשר שלא כדעת מקצת מפרשים ז"ל שמקילין בכך ומביאין ראיה מזו (רי"ן). ולתת את הכבד או הכחל עילוי מעל בשרא - רק דיעבד, אין מותר אבל לכתחילה - לא! אם הכבד או הכחל נתונות בשפוד על הבשר לכתחלה אסור מפני שדם הכבד וחלב הכחל יורדים על הבשר ונבלעים בו. אבל בדיעבד מותר משום שדם הכבד משרק שריק כלומר מחליק ואינו מתעבה ואינו נבלע. ובכחל משום שחלב שחוטה דרבנן.

רי"ן: אבל כתב רש"י ז"ל שמה שהגמ' התירה לצלות באופן שהכבד והכחל מתחת לבשר לכתחלה זהו דוקא בזמן חז"ל שהיו צולים כל צלי שלהן בתנור וחודו של שפוד תלוי למטה, אבל לנו בכל ענין אסור לכתחלה לצלות לפי ששפודים שלנו אינם תלויים אלא שוכבים, ופעמים שמרים זנב השפוד ונמצא התחתון עליון ופעמים שמשפילו ונמצא חברו עליון. ולפיכך בכל ענין אסור לכתחלה. וכן פסק שולחן ערוך יורה דעה סימן עג ס"ד.

רי"ן: ולמלוח כבד עם בשר יש מי שאומר שכיון דקיי"ל [דף צז ב] דמליח הרי הוא כרותח של צלי, אם כן כשם שאמרנו שבצלי יש להתיר רק בדיעבד הוא הדין במליחה וכן פסק השו"ע סימן עג ס"ה: "לא ימלחנו לכתחלה על גבי הבשר, אלא מתחתיו. אבל הרמ"א כתב: "הגה: ונהגו שלא למלוח כבד כלל, אפילו לבדה, ואין לשנות רק יש למלחה קצת כשהיא תחובה בשפוד, או מונחת על האש לצלותה."

רי"ן: ומותר לכתחילה למלוח את הבשר עם כבד או עם כחל, אם הכבד או הכחל מתחת לבשר בשעת המליחה וכן פסק שולחן ערוך סימן צ ס"ד: "לצלות כחל או למולחו עם הבשר, דינו כדין צליית או מליחת כבד עם בשר. ויש מי שמתיר למלוח כחל על הבשר. אבל הרמ"א כותב: "הגה: ואין למולחו עם בשר; אבל בדיעבד, בכל ענין מותר."

רי"ן: דעת הרשב"א והר"ן שיש ללמוד מסוגייתנו שמותר לצלות לכתחלה באותו שפוד פעמים בשר ופעמים כחל U ואין צורך להכשיר את השיפוד בין צליית הכחל לבשר (רי"ן). אבל תוסס' והרא"ש הבינו שההיתר הוא דווקא אם חתכו את הכחל שו"ע וטחו בכותל. וכן פסק השולחן ערוך כדעת תוס' והרא"ש בסימן צ ס"ג: "מותר לחתוך כחל רותח בסכין שחתכו בו בשר. וכן מותר לחתוך בשר בסכין שחתכו בו כחל. וכן הדין לאכול זה בכלי שאכלו בו זה.

הגה: וה"ה לצלות זה בשפוד שצלו בו זה. והוא הדין דמותר להניחו בקערה עם בשר צלי, אפילו שניהם חמים, דלאחר צליית הכחל דינו כשאר בשר לכל דבר (ב"י בשם הרשב"א והארוך). ודוקא שנצלה כדינו, דהיינו שקרעוהו תחלה שתי וערב וטיחה בכותל, אבל אם עבר וצלאו בלא קריעה, או קריעה מועטת, כל דברים אלו לכתחלה אסורים (טור וב"י), ובדיעבד הכל מותר. ואם קרעוהו כדינו וצלאו, אף על פי שמצא אחר כך גומות מלאות חלב, אין לחוש (ארוך כי י"ח). וכן אם הניחו כך שלם, קודם צלייתו, עם חלבו יום שלם, מותר. ולא אמרינן כבוש כמבושל בכי האי גונא (שם).

רב אשי איקלע הזדמן לבי לביתו של רמי בר אבא שהיה חמוה חמיו. חזייה ראה רב אשי לבריה שבנו של דרמי בר אבא דקא [גמ' דף קי"א ע"ב] **שפיד**, שהיה נותן בשיפוד, **כבדא עילוי בשרא** את הכבד מעל הבשר! **אמר** רב אשי: **כמה יהיר האי מרבנן** חכם זה (בנו של רמי בר אבא), שלא חשש מליתן את הכבד על הבשר, **והאמור** רבנן שאם הכבד מעל הבשר בשעת הצליה, הדבר מותר רק **בדיעבד אין**, אבל **לכתחילה לא** התירו לצלותו כן!!

וממשיכה הגמרא: **ואי איכא** מתחת לשיפוד **בי דוגי**, כלי שיש בו בית קיבול לקלוט את השמנונית היוצאת בשעת צלייה – גם אם **תותי כבדא** הכבד נמצא מתחת לבשר **אסיר** שהרי דם הכבד נוטף לתוך שמנונית הבשר הנמצאת בכלי ואוסר אותה.

שואלת הגמ': **ומאי שנא** דם הכבד **מדמא דבשרא**, **דשרי** שגם בשעה שצולין בשר בלבד נוטף דמו לכלי עם השמנונית, וכיצד אוכלים את השמנונית? **כדבעי למימר קמן** כפי שנלמד בהמשך.

אמרי ותירצו: חלוקה היא התכונה של דם היוצא מהבשר מדם היוצא מן הכבד. **דמא דבשרא - שכן**. דם הבשר שוקע בתחתית הכלי, והשמנונית צפה מעליו, ולכן אפשר להפריד את השמנונית מהדם ולאוכלה. **דמא דכבדא - קפי**. דם הכבד צף על גבי השמנונית ואי אפשר להפריד את השמנונית מהדם. הר"ן מסביר שמדובר שנתנו את הכלי מתחת לבשר לאחר שנצלה כמאב"ד כך שלא יוצא ממנו דם אלא מוהל המותר באכילה. שאם הניח הכלי מתחילת הצלייה אפילו אם דם הבשר יורד בשולי הכלי אפ"ה יאסר הכלי מחמת הדם ויאסר השומן מפני פליטת הכלי. ולכן מוכחים לומר שדם הנמצא בבי דוגי אינו אסור מן הדין לפי שאין נותנין בי דוגי עד שנצלה כמאכל בן דרוסאי וכלה דמו, אלא שמפני שעדיין יוצא מוהל אדום ממנו אסרוהו מפני מראית העין. ובכבד גם אם נותן הכלי לאחר שנצלה הכבד, המוהל היוצא ממנו מתערב עם השומן והכל אדום אסור ויש בזה מראית העין. ובבשר שדמו שוקע בכלי והשאר צלול, השומן מותר וכן הכלי מותר (ר"ן). וכן פוסק השו"ע סימן עו ס"ו: "בשר שצולין בלא מליחה, אין נותנין כלי תחתיו לקבל שמנונית הנוטף ממנו, עד שיצלה עד שיהא ראוי לאכילה על ידי

צליה זו". וכתב הש"ך (כה) בשם הרשב"א בת"ה וזהו דעת המחבר והרמ"א שכיון שנצלה שיעור הראוי לאכילה דהיינו

חצי צלייתו, כבר זב כל דמו ומה שזב אח"כ אינו אלא מוהל בעלמא.